

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ РІВНЕНСЬКОГО ОБЛАСНОГО
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

31 січня 2017 р.

м. Рівне

№ 3

Справа № 05-03/7-16

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Рівненського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України розглянувши матеріали справи № 05-03/7-16 про ознаки порушення з боку Демидівської селищної ради Демидівського району Рівненської області (вул. Миру, 21, смт. Демидівка, 35200, код ЄДРПОУ 04386321) вимог законодавства про захист економічної конкуренції,

ВСТАНОВИЛА:

Розпорядженням адміністративної колегії Рівненського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 02.12.2016 року № 15 розпочато провадження у справі № 05-03/7-16 за ознаками вчинення Демидівською селищною радою Демидівського району Рівненської області (вул. Миру, 21, смт. Демидівка, 35200, код ЄДРПОУ 04386321) порушень, передбачених пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 та абзацом сьомим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування.

За результатами аналізу доказів у справі встановлено наступне.

У відповідності до Положення про порядок проведення перевірок додержання законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 25 грудня 2001 року № 182-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 13 лютого 2002 року № 139/64278, згідно переліку суб'єктів господарювання, що підлягають перевірці у 2016 році, з 26 вересня 2016 року по 30 вересня 2016 року проведено перевірку додержання законодавства про захист економічної конкуренції Демидівської селищної ради Демидівського району Рівненської області (далі - Демидівська селищна рада).

Демидівська селищна рада здійснює свою діяльність у відповідності до Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про службу в органах місцевого самоврядування», інших законодавчих та нормативних документів, які регламентують діяльність органів місцевого самоврядування.

Демидівська селищна рада діє відповідно до Свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи від 21.05.1997, номер запису: 1 599 120 0000 000186.

Таким чином, Демидівська селищна рада відповідно до абзацу 7 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є органом влади.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», частини першої пункту 2 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 року 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 року за № 291/5482 (із змінами) Антимонопольний комітет, територіальні відділення Антимонопольного комітету України забезпечують участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині здійснення

держаного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідно до частини 1 статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншим законодавством.

Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що до повноважень сільських, селищних, міських рад та їх виконавчих органів належить вирішення питань регулювання земельних відносин, справляння плати за землю, підготовка висновків щодо надання або вилучення земельних ділянок в порядку, встановленому законодавством.

Передача в оренду земельних ділянок, що перебувають у державній або комунальній власності, здійснюється на підставі рішення відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування згідно з їх повноваженнями, визначеними статтею 122 Земельного кодексу України, шляхом укладення договору.

Відповідно до статті 93 Земельного кодексу України право оренди земельної ділянки – це засноване на договорі платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для провадження підприємницької та іншої діяльності. Статтею 206 цього кодексу передбачено, що плата за землю справляється відповідно до закону.

Статтею 13 Закону України «Про плату за землю» передбачено, що підставою для нарахування орендної плати за земельну ділянку, яка перебуває у державній або комунальній власності, є договір оренди земельної ділянки.

Форма типового договору оренди затверджена Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження типового договору оренди землі» від 03.03.2004 №220, зі змінами. При цьому пункт 10 договору оренди землі (у редакції, затвердженій Постановою Кабінету Міністрів України від 13.12.2006 №1724 «Деякі питання оренди землі») передбачає, що обчислення розміру орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності здійснюється з урахуванням їх цільового призначення та коефіцієнтів індексації, визначених законодавством.

Згідно зі статтею 288 розділу XIII Податкового кодексу України підставою для нарахування орендної плати за земельну ділянку є договір оренди такої земельної ділянки, оформлений та зареєстрований відповідно до законодавства.

Розмір орендної плати встановлюється у договорі оренди, але річна сума платежу:

- не може бути меншою 3 відсотків нормативної грошової оцінки;
- не може перевищувати 12 відсотків нормативної грошової оцінки.

Водночас, Земельний кодекс України, Податковий кодекс України, Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про оренду землі» не передбачають застосування органами місцевого самоврядування різних умов щодо суб'єктів господарювання чи фізичних осіб при наданні в оренду земельних ділянок однакового цільового призначення.

При аналізі договорів оренди земельних ділянок (із внесеними змінами), отриманих в ході проведення планової перевірки від Демидівської селищної ради встановлено, що за орендовані суб'єктами господарювання земельні ділянки, наприклад для будівництва та обслуговування магазину (торгівельної точки), встановлені різні розміри орендної плати від величини нормативно-грошової оцінки земельної ділянки:

№ п/п	Орендодавець	Назва орендаря	Дата укладення договору (додаткової угоди)	Орендна плата від нормативно-грошової оцінки, в %	Цільове призначення
1.	Демидівська селищна рада	гр. Марчук В.І.	11.04.2016	3	для здійснення підприємницької діяльності

					(торгівельної точки)
2.		гр. Попович В.І.	25.01.2012	10	для здійснення підприємницької діяльності (торгівельної точки)

Встановлення Демидівською селищною радою різних розмірів орендної плати від нормативно-грошової оцінки земельних ділянок призначених для однакового цільового використання, ущемляє інтереси тих орендарів, які сплачують більшу орендну плату.

Внаслідок застосування Демидівською селищною радою різних відсоткових ставок орендної плати на земельні ділянки однакового цільового призначення деякі суб'єкти господарювання, які орендують такі земельні ділянки несуть більші порівняно з конкурентами витрати в період використання земельної ділянки.

Внаслідок застосування Демидівською селищною радою різних відсоткових ставок орендної плати на земельні ділянки однакового цільового призначення деякі суб'єкти господарювання, які орендують такі земельні ділянки несуть більші порівняно з конкурентами витрати в період використання земельної ділянки.

Таким чином, для окремих суб'єктів господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.

Застосування різних ставок орендної плати для суб'єктів господарювання, які використовують земельні ділянки однакового цільового призначення, безпосередньо не впливає на структуру товарного ринку та самостійність прийняття суб'єктами господарювання господарських рішень. Проте воно змінює власні досягнення суб'єктів господарювання як джерело здобуття ними переваг у конкуренції за допомогою зовнішніх чинників.

За таких умов дія конкурентних механізмів може спотворюватись.

Згідно статті 4 Закону України «Про оренду землі» орендодавцями земельних ділянок, що перебувають у комунальній власності, є сільські, селищні, міські ради в межах повноважень, визначених законом.

Відповідно до частини 1 статті 93 Земельного кодексу України право оренди земельної ділянки – це засноване на договорі платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для провадження підприємницької та іншої діяльності.

Право на оренду земельної ділянки, відповідно до частини 2 статті 93 Земельного кодексу України, мають громадяни та юридичні особи України, іноземні громадяни і особи без громадянства, іноземні юридичні особи, міжнародні об'єднання і організації, іноземні держави.

Відповідно до Податкового кодексу України від 02.12.2010 року N 2755-VI, орендна плата за земельні ділянки державної та комунальної власності – обов'язковий платіж, який орендар вносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою.

Розмір орендної плати за земельні ділянки не може бути меншим за розмір земельного податку та перевищувати 12 відсотків від нормативної грошової оцінки земельної ділянки.

Водночас, Земельний кодекс України, Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про оренду землі» та «Про плату за землю» не передбачають застосування органами місцевого самоврядування різних умов щодо суб'єктів господарювання чи фізичних осіб при наданні в оренду земельних ділянок.

Відповідно до пункту 2 статті 25 Господарського Кодексу України органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання забороняється приймати акти, або вчиняти дії, що регулюють відносини у сфері господарювання та

визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції.

Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Однак, внаслідок встановлення Демидівською селищною радою різних ставок орендної плати за користування земельними ділянками для розміщення на них торгових точок, окремі суб'єкти господарювання будуть змушені нести більші витрати по сплаті орендної плати за земельні ділянки під час здійснення господарської діяльності в населених пунктах Демидівської селищної ради порівняно з їх конкурентами, які орендують земельні ділянки аналогічного цільового призначення.

Таким чином, Демидівська селищна рада створила не сприятливі, дискримінаційні умови окремим суб'єктам господарювання порівняно з іншими.

Дії Демидівської селищної ради, щодо встановлення різних розмірів відсоткових ставок орендної плати за земельні ділянки для суб'єктів господарювання, які є конкурентами, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим абзацом восьмим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які полягають у створенні окремим суб'єктам господарювання дискримінаційних умов діяльності порівняно з конкурентами.

Також в ході розгляду матеріалів справи встановлено, що рішення про створення ритуальної служби – спеціалізованого комунального підприємства, створеного в порядку встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності та надання статусу ритуальної служби комунальному підприємству Демидівська селищна рада не приймала.

Відповідно до Закону України «Про поховання та похоронну справу» прийнятого 10 липня 2003 року, до повноважень органів місцевого самоврядування в галузі поховання померлих належить створення ритуальних служб – спеціалізованих комунальних підприємств, створених в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності.

Відповідно до Закону, поховання – діяльність відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у межах повноважень, визначених цим Законом, а також суб'єктів господарювання спрямована на:

забезпечення належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого;
забезпечення права громадян на захоронення їхнього тіла відповідно до їх волевиявлення, якщо таке є:

створення та експлуатацію об'єктів, призначених для поховання, утримання і збереження місць поховання;

організацію і проведення поховань померлих та/або загиблих;

надання ритуальних послуг, реалізацію предметів ритуальної належності.

Ритуальні послуги – послуги необхідні для виконання всього процесу захоронення, від оформлення документів, необхідних для поховання до захоронення включно.

Продавцями надання ритуальних послуг, є ритуальні служби, що мають право на надання даних послуг відповідно до вимог, встановлених Законом України «Про поховання та похоронну справу».

Поховання - комплекс заходів та обрядових дій, які здійснюються з моменту смерті людини до поміщення труни з тілом або урни з прахом у могилу або колумбарну нішу, облаштування та утримання місця поховання відповідно до звичаїв та традицій, що не суперечить законодавству.

Ритуальні служби – спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому Законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності.

Покупцем товару є особа, яка зобов'язалась поховати померлого на підставі свідоцтва про смерть, яка звертається до ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору – замовлення на організацію та проведення поховання.

Рішенням уповноваженого органу в установленому Законом порядку, для розміщення місць поховання, відповідному спеціалізованому комунальному підприємству, установі, організації в постійне користування надається земельна ділянка.

Відповідно до статті 2 Закону, місцем поховання, є кладовище, крематорій, колумбарій або інша будівля чи споруда, призначена для організації поховання померлих.

Кладовище – відведена в установленому законом порядку земельна ділянка з облаштованими могилами та/або побудованими крематоріями, колумбаріями чи іншими будівлями та спорудами, призначеними для організації поховання та утримання місць поховань.

Могила – місце на кладовищі, у крематорії, колумбарії або в іншій будівлі чи споруді, призначеній для організації поховання померлих, де похована труна з тілом померлого чи урна з прахом.

Статтею 9 Закону визначено, що ритуальні служби – це спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності. Тарифи щодо оплати таких послуг та предметів ритуальної належності встановлюється в межах, визначених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

Статтею 12 Закону, передбачено, що необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення затверджує спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері житлово-комунальної політики України.

Органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції:

- вирішують відповідно до закону питання про відведення земельних ділянок для організації місць поховання;
- забезпечують будівництво, утримання в належному стані та охорону місць поховання;
- створюють ритуальні служби;
- вирішують питання про надання за рахунок коштів місцевих бюджетів ритуальних послуг у зв'язку з похованням самотніх громадян, ветеранів війни та праці, а також інших категорій малозабезпечених громадян; про надання допомоги на поховання померлих громадян в інших випадках, передбачених Законом;
- здійснюють контроль за дотриманням законодавства стосовно захисту прав споживачів у частині надання суб'єктами господарювання ритуальних послуг та реалізації ними предметів ритуальної належності.

Основними завданнями ритуальної служби згідно Типового положення про ритуальну службу в Україні, затвердженого наказом Держкомунгоспу України від 19.11.2003р. № 193, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004р. за № 1110/9709 (надалі - Типове положення), є здійснення організації поховання померлих і надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та ритуальних послуг, не передбачених цим переліком, а також реалізації предметів ритуальної приналежності.

Статтею 5 Закону визначено, що державні стандарти, та інші нормативні документи в галузі поховання складаються у тому числі з:

- необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання померлих і ритуального обслуговування населення;

- єдиної методики визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності.

«Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг», затверджений наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003р. № 193, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004р. за № 1112/9710 (надалі – Мінімальний перелік).

До Переліку входять наступні види ритуальних послуг:

1.Оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання.

2.Оформлення свідоцтва про поховання.

3.Копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування надмогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).

4.Монтаж та демонтаж надмогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу.

5.Кремація тіл померлих.

6.Поховання та підпоховання урни з прахом померлих в колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю.

7.Зберігання урн з прахом померлих у крематорії.

8.Організація відправлення урни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України.

9.Запакування оцинкованої урни.

10.Замощення урни з прахом померлого у колумбарну нішу.

Таким чином, нормативно-правовими документами передбачено обов'язкове дотримання порядку формування та введення в дію економічно обґрунтованих тарифів (цін) мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг та предметів ритуальної належності.

В зв'язку з тим, що в Демидівській селищній раді відсутня ритуальна служба, суб'єктам господарювання, які б бажали здійснювати діяльність на ринку ритуальних послуг, немає можливості реалізувати положення статті 10 Закону та пункту 9 Типового положення, тобто, надавати ритуальні послуги за договорами з ритуальною службою.

Крім того, відсутність ритуальної служби призводить до того, що особа, яка зобов'язалася поховати померлого, не може реалізувати можливості, передбачені статтею 12 Закону, а саме вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договір з ритуальною службою про надання цих послуг, в зв'язку з відсутністю таких суб'єктів.

Такі дії Демидівської селищної ради щодо неприйняття рішення про створення ритуальної служби – спеціалізованого комунального підприємства, або надання статусу ритуальної служби, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50, частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», як антиконкурентні дії органу місцевого самоврядування у вигляді бездіяльності щодо створення ритуальної служби, або надання статусу ритуальної служби, яка призвела до недопущення конкуренції.

Відповідно до пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), 05 вересня 2016 року Демидівській селищній раді було надіслано подання з попередніми висновками у справі № 05-03/7-16.

Листом від 11.01.2017 року Демидівська селищна рада проінформувала Відділення про те, що на сесії селищної ради рішенням № 421 від 20.12.2016 затверджено Положення про ритуальну службу в Демидівській селищній раді та створення ритуальної служби Демидівське ВУЖКГ.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 12¹, 14 Закону України “Про Антимонопольний комітет України”, статтями 48, 52 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 (із змінами), пунктом 33 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року №169-р) (із змінами), адміністративна колегія Рівненського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати дії Демидівської селищної ради Демидівського району Рівненської області (вул. Миру, 21, смт. Демидівка, 35200, код ЄДРПОУ 04386321) по встановленню різних відсоткових ставок орендної плати за земельні ділянки для суб'єктів господарювання, які є конкурентами порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50 та абзацом восьмим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, які полягають у створенні окремим суб'єктам господарювання дискримінаційних умов діяльності порівняно з конкурентами.

2. Визнати дії Демидівської селищної ради Демидівського району Рівненської області (вул. Миру, 21, смт. Демидівка, 35200, код ЄДРПОУ 04386321) щодо неприйняття рішення про створення ритуальної служби – спеціалізованого комунального підприємства, або надання статусу ритуальної служби, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50, частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», як антиконкурентні дії органу місцевого самоврядування у вигляді бездіяльності щодо створення ритуальної служби, або надання статусу ритуальної служби, яка призвела до недопущення конкуренції.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова колегії

В. Боденчук

Члени колегії:

В. Данилюк

Л. Мельничук